

Eixemplar Extra Maig -2026

DÉNIA

El Centenar de la Ploma de Madrid

Javier Navarro Andreu

EL CENTENAR DE LA PLOMA DE MADRIT

Javier Navarro i Andreu

Com és ya sabut, el Centenar de la Ploma és una antiquíssima institució valenciana creada l'any 1365 per un privilegi real, otorgat pel Rei Pere II El Cerimoniós, en el que s'autorisava la formació d'una milícia de ballesters per a defendre i custodiar la Real Senyera del Regne de València en tot moment, en especial interès quan es feya crida a la guerra.

Esta milícia valenciana rebé el nom de Centenar de la Ploma per les dos següents peculiaritats: la primera, perquè estava composta per 100 hòmens, i la segona, perquè en l'elm, en el que els seus components cobrien el seu cap, duya una vistosa ploma de garsa, lo que li valgué per a guanyar-se este nom per aclamació popular.

Esta gloriosa institució estigué sempre defenent en llealtat l'integritat del Regne de València i custodiant el seu major símbol identitari, la Real Senyera, durant casi quatre sigles, fins que aplegà el fatídic dia del 29 de juny de 1707, en el que el rei Felip V firma en Madrit el Decret de Nova Planta, derogant els Furs de València, guardant-se la Senyera en una arca de tres claus i dissolent dita milícia.

El Centenar de la Ploma, despuix de la seua dissolució, solament se reorganisà de manera simbòlica i puntual per ad alguna celebració a lo llarc dels sigles XVIII i XIX, tal i com explique en el meu treball "El Centenar de la Ploma despuix del Decret de Nova Planta", publicat en el Llibret de la Falla del Centenar de la

Ploma de Catarroja de l'any 2021.

Esta enyorada institució és recuperada de forma efectiva, mantenint les seues finalitats originàries pero adaptada a l'actualitat, el 15 de març de 1982 per un grup de patriotes valencians encapçalats per En Josep Maria Boluda i Sanambrosio, En Pasqual Martín-Villalba i Medina, En Vicent Baixauli i Pastor, N'Antoni Campos i Camps, En Josep Mas i Garcia i l'Ilm. Sr. Vicent Manglano i Baldoví (Baró d'Alcalalí), que refunden l'Insigne Capítul de l'Almoina de Sant Jordi de Cavallers del Centenar de la Ploma del Regne de València, sent este capítul el verdader hereu del Centenar de la Ploma de l'època foral.

Abans d'esta refundació es tenia constància de que l'any 1951, des de la Casa de València de Barcelona, s'impulsà la creació de la Deena del Centenar de la Ploma de Barcelona.

Un grup de valencians residents en Catalunya, que tenien certa nostàlgia de les glòries valencianes, decidiren crear esta associació, de la qual es podia ser membre sempre que s'haguera naixcut en el territori de l'antiga Corona d'Aragó, gojar d'una moral irreprochable i demostrar

entusiasme cap a tot lo valencià. Esta institució actualment encara està activa i ostenta la presidència de Cavaller en Cap En Domingo Escribá Bonafé.

Pero lo que era pràcticament desconegut és que en l'any 1952 es va restituir en Madrit de forma simbòlica el Centenar de la Ploma, gràcies a l'ímpetu i tenacitat d'En Salvador Ferrandis Luna.

Ferrandis Luna fon un prestigiós advocat i escritor que, des de la seua joventut, sempre estigué implicat en el valencianisme polític i cultural, primerament defenent unes tesis nacionalistes, per a, en el pas del temps, anar escorant-se cap al regionalisme "bien entendido", recolzant les dictadures de Primo de Rivera i de Franco, pero sense renunciar al seu valencianisme.

Per motius laborals, despuix de l'aprovació de les oposicions a advocat de l'Estat, es trasllada a Madrit en l'any 1923, i allí participa activament en les activitats de la Casa de València i impulsa la creació, junt a Arturo Zabala, de la Secció Madrit de Lo Rat Penat, des de la qual publiquen llibres i inclús impartixen classes de valencià en l'any 1950, tot finançat econòmicament per Ferrandis Luna.

En l'any 1952 Ferrandis Luna, que, a pesar de ser membre del Moviment Nacional i ocupar llocs d'importància dins d'ell, no pot oblidar la seua valencianitat, impulsa una altra acció patriòtica, refundant l'antiga milícia valenciana, animat segurament per lo ocorregut l'any anterior en la Casa de València de Barcelona .

Eixe any es realisa un acte religiós i de germanor entre els valencians residents en la capital de l'Estat, pero és l'any següent quan el Centenar de la Ploma de Madrit es presenta ya organitzat i en tota la pompa que procedix. Aixina, el dia de Sant Jordi de 1953, en l'Iglésia de les Comendadores de Santiago, a on habitualment acodix la colònia alcoyana de Madrit, se celebra el primer aniversari de la milícia en un acte religiós que contà en cantors i música.

Entre els assistents a la cerimònia es trobava, com no, l'impulsor de l'empresa, Salvador Ferrandis Luna, marquès de Valverde, que ostentava el càrrec de "Cap del Centenar", acompanyat dels "Caps de Deena", els senyors Mataix, Ruiz Gimeno, Reverter, Vinyals, Llorca, Llopis i Llopis, Guillot, Albert i Furió, además d'unes atres personalitats com Arturo Zabala, delegat de Lo Rat Penat en Madrit, Julio Milego representant de la Casa de València, Carlos Mataix president de l'Associació Alcoyana de Sant Jordi Màrtir i els reverents pp. Sanchis i Ferrer, de l'Orde de Sant Francesc, consiliari i vicensiliari, respectivament, del Centenar de la Ploma.

El nº 220 de la revista Valencia Atracción de l'any 1953 es fa resó d'est acte tan important i informa de manera detallada que:

"A uno y otro lado del presbiterio figuraban la Senyera de Valencia y el estandarte de San Jorge, y al pie de cada una de estas enseñas lucía una ballesta antigua, arma de los ballesters del Centenar.

El ballester señor Latonda vistió durante los actos que se celebraron el uniforme típico de los miembros de esta organización.

Luego de la misa, todos los asistentes se reunieron en la Sala Capitular alrededor de la Senyera y de la bandera de San Jorge.

El Señor Mataix saludó a los alcoyanos concurrentes y recordó con emoción el culto tradicional de Alcoy hacia el gran mártir; saludó con palabras cordialísimas a los miembros del Centenar de la Ploma e hizo votos por la unidad y fraternidad de todos los pueblos y territorios del reino valentino.

El señor Ferrandis Luna, marquès de Valverde, como "Cap del Centenar", recordó cómo el pasado año 1952 se había decidido la reconstitución simbólica en Madrit de la cofradía del Centenar de la Ploma, cuyas características históricas reseñó esquemáticamente, añadiendo que constituye en los tiempos modernos una fórmula valenciana de superación cristiana y patriótica, con un criterio de selectividad espiritual. Terminó pidiendo al nuevo consiliario P. Sanchis, que como en el año anterior había recibido el "Centenar" estos honores del llorado Padre Juan B. Gomis, fuese aquél quien otorgase la bendición y recibiese de nuevo el juramento de fidelidad a la gloriosa enseña valenciana.

El Rdo. P. Sanchis, en lengua vernácula y con fórmula de tono histórico, bendijo a los asistentes y recibió su juramento de servir y honrar a la Senyera.

El numeroso público que asistió a estos actos en honor y culto de San Jorge y del Centenar de la Ploma salió muy satisfecho de ellos, elogiando lo excelente de su organización y el ambiente de intensa valencianidad que dominó en todo momento".

Ferrandis Luna, “alma mater” de la milícia, transcorreguts dos anys d'este preciós acte, va fallir, i el Centenar de la Ploma en Madrit es va dissoldre al poc de temps del decés, segurament per la falta d'implicació del restant de membres i per la falta dels recursos econòmics que aportava el “Cap del Centenar”.

L'Insigne Capítul de l'Almoina de Sant Jordi de Cavallers del Centenar de la Ploma del Regne de València, que són actualment els veraders hereus d'aquells heròics guerrers que custodiaren nostra Real Senyera davant els enemics de la Pàtria Valenciana, deurien plantejar-se reobrir una secció o delegació en Madrit recuperant aquella valenta llavor que plantà el Marqués de Valverde fa més de 70 anys, per a l'alegria dels valencians residents en aquella capital, per a una major implantació del Capítul i per a contribuir a la valencianisació d'Espanya.

Ací l'enllaç a la web:

<https://yosocche.com/associacio-cultural-roc-chabas-la-marina-denia/?lang=val>